

סילבוס - תוכנית הוראה לקורס ראשית האמנות הישראלית בבצלאל 1906–1921

שם המרצה: ד"ר אליה ברטל שם המחלקה: אמנות יהודית

מס הקורס 21042

The Beginnings of Israeli Art at Bezalel: 1906–1921)

הרצאה	סוג הקורס:
2	היקף נ"ז:
תשפ"ז	שנת לימודים:
ב	סמסטר:
יום רביעי 8.00 – 10.00	יום ושעה
בתיאום מראש	שעת קבלה:
Eliya.bart@gmail.com	מייל מרצה:

תיאור הקורס ומטרות למידה

תקציר הקורס

הקורס ידון בהיסטוריה של הקמת בית הספר בצלאל ע"י בוריס שץ, וכן בשלושת מוריו העיקריים: ליליין, רבן ופן. כמו כן יוצגו גם אמנים מאוחרים שהתכתבו עם יוצרים אלה. לצד הצגת מורי בצלאל יוצגו גם המוסדות שקדמו לבצלאל על תוצרתן.

מהלך השיעורים: הקורס יפתח בהצגת המחקר הקנוני של האמנות הישראלית לצד מחקרים עכשוויים שבקשו לערער על קנון זה. בעקבות מחקרים אלה ילמדו יצירותיהם של האמנים הנכללים בקנון ואלה שאינם נכללים בו. הקורס ידגים באמצעות מצגות את יצירות האמנות הנלמדות.

מטרות/תוצרי הלמידה

ידע

תוצרי הלמידה של קורס זה יתאפיינו בכך שהסטודנט יהיה מסוגל בסיומו של הקורס, להבין את סוגית הכתיבה ההיסטורית הנדרשת תמיד לתיחום באמצעות שבירת הרצף הטבעי וקביעת נקודת התחלה וסיום. לצד הבנה זו הסטודנט יהיה מסוגל לקרוא באופן ביקורתי את החלוקה לתקופות שנעשתה במרוצת הדורות ולהציע אפשרויות נוספות. הסטודנט יוכל להדגים את החלוקה לתקופות שנעשתה בהיסטוריה של האמנות הישראלית, באמצעות בחירת האקדמיה לאמנות בצלאל, כמוסד שעמו נפתחת ההיסטוריה של האמנות הישראלית.

מיומנויות

הלומדים ינתחו יצירות אמנות בהקשרים אמנותיים, תרבותיים והיסטוריים

למידה פעילה - תכנון מהלך השיעורים:

מס' השיעור	נושא השיעור	למידה פעילה	קריאה/ צפיה נדרשת	הערכה תהליכית/מעצבת (להרחבה)
1	הפוליטיקה של התהילה - האם נכון להתחיל את האמנות הישראלית, עם הקמת בצלאל?		סעיפים: 5, 10	
2	בצלאל כזרוע תרבותית של התנועה הציונית		סעיפים: 4, 8, 11	
3	ברנר וביקורתו על האקדמיה לאמנות בצלאל.			
4	הקרמיקות של בצלאל וזיקתן לתנועת 'הארט אנד קרפט' באירופה	קריאה מודרכת	סעיף: 9	
5	אפרים משה ליליין,	קריאה מודרכת	סעיף: 6	
6	אמן ציוני ראשון	קריאה מודרכת	סעיף: 2	

7	זאב רבן, סימבוליסט עברי		סעיף 7
8	אבל פן- צינות ונאורות		
9	ביקורת פמיניסטית על בצלאל		סעיף 3
10	ביקורת ברוח האוריינטליסטית על בצלאל		סעיף 1
11	יוצרים עכשוויים מתכתבים עם המסורת האמנותית של בצלאל.		סעיפים: 3,11
12	בוריס שץ וספרו האוטופיסטי 'ירושלים הבנויה' החלום ושברו		סעיפים : 5, 10
14	סיכום וחזרה למבחן		סעיפים: 4,8,11

*ייתכנו שינויים בסילבוס בהתאם לקצב ההתקדמות ואפקטיביות הלמידה

ציון סופי

90% מבחן, 10% רפרט

דרישות הקורס

חובת נוכחות ברמה של 80%
חובת קריאה של המאמרים לצורך השתתפות בכיתה ורפארט את ההבנה ההבנה של החומר הנקרא
מבחן סוף שנה

דרישות קדם

אין

ביבליוגרפיה: תכנים לקריאה, צפיה והאזנה (רצוי עדכני)

1. בוקובה, אליהו. פלזיר אוריאנטל (קטלוג), גלריה נלי אמן, תל אביב, 2000.
2. גולדמן-אידה, בת שבע. זאב רבן: סימבוליסט עברי, (קטלוג), מוזיאון תל אביב ויד יצחק בן צבי, תל אביב, 2001.
3. סעיד, אדוארד. בתרגום עתליה זילבר, תש"ס: אוריינטליזם, ספרית אופקים הוצאת עם עובד ומרכז חיים הרצוג לחקר המזרח התיכון והדיפלומטיה, תל אביב. חובה.
4. עפרת, גדעון, לויטה, דורית ותמוז, בנימין: 1980: סיפורה של אמנות ישראל, גבעתיים, מסדה. חובה.

5. עפרת, גדעון. 'התחלה ראשונה: 'תורה ומלאכה' , בתוך: אורי ברטל, ראובן זהבי, ערן ארליך (עורכים), *מחשבות על קראפט*, אקדמיה לאמנות בצלאל ורסינג, ירושלים, 2015, עמ' 120-137.
6. צלמונה, יגאל ומנור-פרידמן, תמר (אוצרים), מאמרים: אריאל הירשפלד, גרסיאלה טרכטנברג, יגאל צלמונה, תמר מנור-פרידמן. 1998: *קדימה - המזרח באמנות ישראל*, מוזיאון ישראל, קטלוג 404, ירושלים. חובה.
7. צלמונה, יגאל. אבל פן – *ציורי התנ"ך ועוד*, מוזיאון ישראל – ירושלים, 2003.
8. צלמונה, יגאל. 'בצלאל של שץ ומלאכת האמנות הציונית', בתוך: אורי ברטל, ראובן זהבי, ערן ארליך (עורכים), *מחשבות על קראפט*, אקדמיה לאמנות בצלאל ורסינג, ירושלים, 2015, עמ' 166-189.
9. קרניאל, בתיה. *אריחים מעטרים עיר*, מוזיאון ארץ ישראל והמוזיאון לתולדות תל אביב יפו, 1996.
10. רפפורט, רחל. 'מלאכות למען ירושלים: חזונו האוטופי של צ"ר אשבי, בתוך: אורי ברטל, ראובן זהבי, ערן ארליך (עורכים), *מחשבות על קראפט*, אקדמיה לאמנות בצלאל ורסינג, ירושלים, 2015, עמ' 138-165.
11. שילה-כהן, נורית (אוצרת), מאמרים: גדעון אפרת, יגאל צלמונה, נורית שילה-כהן, מרטין, וייל. 1983: *בצלאל של ש"ץ 1906-1929*, מוזיאון ישראל, קטלוג 232, ירושלים.

חומר לקריאה מומלצת – קריאת העשרה.

12. גינתון, אלן. 1994: *אסאם אבו-שקרא, מוזיאון ת"א לאמנות*, קטלוג 17/1994, תל אביב.
13. גינתון, אלן. (אוצרת), מאמרים: איתמר לוי ואריאלה אזולאי. 1994: *דויד ריב ציורים* - 1982-1994, מוזיאון ת"א לאמנות קטלוג 7/1994,
14. דובשני, גלעד. י. מגידוביץ אדריכל, משרד הבטחון – ההוצאה לאור, 1993.
15. עפרת, גדעון. כן תעשה לך – תחיית היהדות באמנות הישראלית, זמן לאמנות, תל אביב, 2003.